ARC HOANG 84

吴家文派

CAHIERS NF SCOLAIRES
LIC 32

N° 104

吴时僜
号善浩. 户部右侍郎
时仕第四男

ARC HOANG 84

朔南行經

户部侍郎善浩公遗草

出吴家文派選卷之十四

1 文庙丁祭文 chữ 晪 kỵ húy 1a.

2 祭玉公主文 1b

3 祭魚神文 2a

4 請改修華舍亭告文 b

Khấn để xin bói âm dương: 厍苛乞奉於錢文明示一阴
一阳 俾得遵依奉行

5 改厝先妣官祭文. vợ thứ thất của 时仕 3b

mẹ mất năm 庚寅 (1770). có câu 二寅前後喪毋二十五年.
Vậy năm cải thổ là 1794. Lại có câu 有身幾已三十, Vậy 时僜
sinh năm 1765 (乙酉

6 哭樂天眷兄 mất vào mùa xuân (xem bài sau), ngày 25, thọ 54 (?) 4b

7 哭七妹 vợ 樂天 (có lẽ là 倓 con gái thứ hai 时仕, lấy
荅堂 倬領侯黄廷... mất sau chồng 190 ngày có lẽ?
Lúc chồng mất đang có mang, rồi sinh con trai, mất trước
rằm thg 8

8 哭弟玄叅公 (时僙 → 时位 đầu tư tài 1807) * 5b

9 祭親弟吏部右叅公 (时僐 → 位, đi sứ Thanh 6a

mất ở Quảng tây 1820)
có 降世四十七 (sinh) 而辭世一十有九
Lại có 如我者生在公先... 有身五十七齡 (vậy 时僜 sinh 1765
幼為失怙子, 壯為亡国臣, 晚為一穷民。兄弟六支, 前
後舍去, 留我此身. [Vậy trong sáu anh em: 任 徳 瑆, 僜, 僙, 位. chỉ
. 时僜 còn sống sau 1820.

10 又代姪抒百日祭文 (Tứ 吴时位) 8a

nói rõ 父以去年十一月初九日進関, 遵常堂在今年
秋冬交回家国... 詎意其月十一日感恙, 遂二十七日
辞世...

*có câu 昨公赴諒, 我餞之河, 詢其為期, 曰在歲杪, 詎公之此行, 乃
為辞弟子官, 皈丈于岗

BULAC

11° 中元祭文

吴时僙 改僙

时仕 第五男 林巢居士，玄奈。（秀才）

石塢文集 林巢居士玄奈遺草

吴家文派 卷十四

(1733–~~1799~~ 1811)
張登揆（安定青泥人 省元 三十四中丙辰科 (ĐKL) đồng khoa với 时仕.

1° 題青泥平章公侍神小賛 建川侯 張(文雅) (丙戌75 1a

文峯儲精 文永鍾英 天相斯文 名世篤生
寿眉皓ヲ 仙骨亭ヲ 儼然人望 南極福星
其可則而象者公之形。
若乃。 道美蘊畜 動業崢嶸 代有廷草 匪心堅貞
故里黄冠 松菊怡情 為宗国縉紳遺老高節完名。
則不可得而丹青。繫欲会公之神。其在先後天之遺經

2° 竹林宗旨賛 1b

cuối có 天有二十四气，地有二十四山，維二十四声
直可以神会而心契

3° 改厝先室文 2a

4° 代人忌日祭文 3a
5° 代人祭父文 b
6° 代人祭母文 5b
7° 哭四岐知縣阮兄 6a

có nhắc lại câu thơ của 阮: 百里暫靡千里足 四岐好續兩岐歌

8° 代正奇官祭副奇官越海遇風沉没文 7a
9° 代人祭母文 8a
10° 代门生祭父文 b
11 代安廣鎮官祭母文 9b
12 代人祭嫡母文 10b
13 代人祭嫡母成服文 11a
14 文体 12b
15 代人祭母文 13b

吴时僐 → 位
时仕第六子

澧溪文集

右參知約齋公遺草

吳家文派選 卷十四

chỉ còn một bài

1. 吊同邑青峯吳侯 (2 trang)
sau đó có mấy bài, ở ~~đầu~~ hàng đầu, về nửa dưới: đề
梅岳洞人恩齋公遺草
gồm những bài

2 祭太白太歲文
3 年朋春祈文
4 代人祭祖母文
5 代縣尹得雨謝花舍亭文
6 祭父祖(3) 奠文
cha 58 tuổi, có từng nhậm ở 為仁 rồi trấn ở 清化. có lẽ lúc Gia Long lên ngôi, về ở 冷塘, mở trường ở 南畬
7 代拷仝門祭文
8 代人挽契兄文

吴时俠

时任第四男 字子是 号养轩,(莊毅,则甫)别号花林

娶青泥进士尚书張廷𢪏之女

花林文集

国子監生则甫(chữ sơn chữa 莊毅公遺草

1 祭柴岩潘夫子文 潘輝益

嗚呼夫子某先君之执友也。少同学,長同科,出处同时。癸亥春(1803)某先君即世。夫子以黄冠歸故里。為後生先覺。某得從子列而登龍門。趨陪親炙,八九年于兹。某不才,惟夫子師之。某失怙,惟夫子父之。公門講幄,方望作成。

己卯(1809)季冬,夫子登七十寿。以年退养于山堂,松菊故籬,寿星煇彩。某时得陪歡末席,從此以後(có nét sơn xóa — tất ..... — hoặc chữ — —)因家冗纏絆,弗獲时时趨候。

今春門夫子抱恙。纔二日又聞夫子歸矣。山頽木壞,哲人其萎。神龍变化,莫得而測。適來夫子时也,適去亦夫子时也。初為公子,中為達官,老為十全仙翁。歷波涛而保完身,閒草石而娱寿算。從容杖屨,全体以归(sơn chữa 以全而归).

噫此非夫子之时歟?弹輪臂指(sơn đổi ra 肝)與化往來,时有荣枯,道無隐顯。夫子之文章勋業,和平忠厚,慈悲活佚,風流陸仙。陶淵明菊径之間,王相公槐庭之慶。至人受用,生荣死哀。夫子誠無所憾矣。所憾者,弟失其師,子喪其父。斯道曷統,山斗奚貽。撫昔傷今,不勝感慨。

回憶夫子與某先君在时蓮亭賞月,某怡愉遠膝,于今已(sơn chữa 永)不可得矣。

泂毛荐奠,哭夫子为。哭夫子者所以哭某先君也哀哉。

2 重修安楙社仙根祠安位告文

3 又入席告文

4 遊諒山 祈安文

có 今為臣陪臣親叔官身就諒山鎮, cầu yên cho mẹ già 50 tuổi cho vợ có mang 6 tháng, cho con trẻ, cho em cháu coi đi học

5 赴富春京告先靈文

co' 本月上旬，某附親叔官就諒山鎮，…今因叔官奉命宣召入京，某又陪行，以二十六日起程。

一月之内两次離家

6 代人泣父文

7 代人祭母文

8 奠先叔玄齋公文

叔降世四十五年。…壬戌冬（1802）叔設館于林巢十載人鄉，猶得與衆姪群孫相翕孺。豈期回貫三載，乍團聚而忽别離耶。叔七年抱病，調攝無恙。豈其赴諒㐲十餘日，遂因客感而一去不復返耶…嗚呼痛哉。天之降喪于我家甚矣。姪輩失怙，惟諸叔是父。長叔公百事叢忙季叔八千里遠宦。叔以閑晦，為後生務式…

9 除夕祷文

10 代人大祥祭父文

11 代堂弟参甫追薦先叔澧溪侯中元副意

Co' 今為臣先父親甲午（ ）元命。庚辰（ ）秋九月奉往北使。十一月二十七日行抵永淳縣地界病没…. ~~[illegible]~~ 想父之生平，靡歉，二十七年應世，処繁華而夏患重遭。顧臣身之報答无階，二十一歲喪親，学重大而鞠凶交讒

12 又中元告文

13 代人祭妻祖母文

吴时倎　　昭文阁館上課生靖齋公遺草
　时任之長男（敬甫，靖齋）

代擬祭青泥進士張相公 [chúi sơn 祭幛] 对聯

Hành trình 光顯 đi 北京. theo thư số 18
cuối thg 5 nhuận đến 桂林   thg 6 đến 湖南 . Cuối thg 7 đến 燕京.

邦交録 (上) 書二之二

吳家文派選 卷之十五

1 稟天朝兩广總督孫大人 孫士毅 1a

2 xưng 吳洪振 (文楚) 阮光平

3 咨天朝兩广總督嘉勇公福大人 4b

xưng 体小番

2 稟天朝兩广總督嘉勇公福大人 3b

xưng 小 (sau khi 光治 đi chầu về) 1790

4 肅呈天朝御前大臣内閣大學士和大人, 阿大人 6b

5 覆呈天朝礼部尚書陳大人 9b

6 昇隆城留守呈天朝太平府正堂王大人 10b

7 咨呈兩广總督嘉勇公福大人 11b

8 呈天朝太平府正堂林大人 13a

9 呈天朝左江湯大人 14a

10 稟天朝兩广總督嘉勇公福大人 15a

11 本国侍臣肅呈天朝太平府正堂王大人 18a

12 肅呈天朝左江道湯大人 18b

13 稟呈天朝兩广總督嘉勇公福大人 xưng 小番 19b

Cảm ơn ban 時憲書 (1790) có nói đến Lê Quýnh

14 咨呈天朝左江道湯大人 22b

1'

15 咨呈天朝兩广督部堂福大人 24a

16 咨呈天朝巡撫大人 25a

17 肅呈天朝左江道湯大人 26a

18 稟天朝兩广督部堂福大人 27b

có nói đến Càn long 54 (1789 閏五月). 阮光顯 được tới tiếp rồi hầu ở 桂林

rồi lại được đưa đến xem chỗ "黎嗣安頓"

và có nói đến các cựu thần Lê ở Thanh

19. 禀天朝两广總督福大人 29b

20. 復天朝广西公巡左江兵備道總理边務湯大人 31a

Xuý 41. giải thích việc Đh Tonsĩ nghi
có 乾年 正月 五日 事 (lại có ý dọa)

21 復呈台前. 32b

có Càn long 54 二月 十三日 tiếp thư của 湯 do 阮有賙 mang về
cho biết rằng 阮有賙 và 武輝璞 chực để đi sứ
lại đem 黄金十鎰, 銀二十鎰 biếu

22 肅書為密事 34a

cho biết rằng 湯 đã bày vẽ cách cầu hòa

23 稟呈天朝 左江道林大人 35a.

cho biết rằng Càn long 54 (1789) thg 7, có tư của 福康安 báo
rằng 国長 đã được phong 安南国王 và phong-sứ đến
thg 8 上浣 sẽ đến cửa quan.. (thư của 北城).

24. Thư của quan Bắc thành gửi cho cố lễ 林大人.. trả lời Phúc 36a
về điển lễ phong vương. – Xuý là 奥节.
Cho biết là cả 武弁 武昭遠 và 文员 潘輝益
lên cửa quan đón sứ

25 Thư của trấn thần ở Thg long gửi cố lễ cho 林大人 về 37a.
việc phong sứ đến phong
nói rõ thg 8 năm C-L 54 (1789) tiếp công văn của 諒山 cho biết
thg 6 đã "phê đề" lời tâu của bản quốc (2 tờ) nói được HHĐ phong
cho Q.Trung làm 安南国王 (thg 7:), sắc ấn thì đợi 光顯 (đến
北京 thg 7) về sẽ mang về, còn 勅書 một đạo và 御詩
một bài thì Phúc sai 候補 道成 và 南宁府王堂王...
mang sắc thư sang ~~giao~~ đến giao cho người trấn.
Bọn 黄道秀 sẽ đợi lại 諒山..

26. Thư của trấn thần cho cố lễ 林大人.. 40a.
nói ngày 4/8 CL 54 (1789) nhận phi trát của (Lâm) báo về
việc đón tiếp sứ... lại nói đến thư tiếp 9/8..

27 Thư gửi cho (cố lễ) 林大人...
lời của 阮光平 (:). nói rằng ngày 13/8 / CL 54 (1789) tiếp khải
của 昇竜留守 潘文璘 báo rằng ngày 2/本月 (9?) tiếp tư
諒山 phê đề một công văn khai rằng ngày 27/7. Đại nhân đã
tiếp trát của Hiến đài báo sự phong Annam Q.Vương và sự phái
sứ sang tuyên thị..
Tôi (Ng) hạ tuần thg 8 đi X安 đi nơi chỉ rằm thg 9 sẽ

đến 昇龍, thượng tuần tháng 9 sẽ sai người nơi cửa quan trước trình đón sứ, để đưa giùm tháng 9 đến Thăng long.

28 Thư Trấn quan gửi có lễ cho 林大人 — 42b.

nói ngày 2/9 tiếp 諒山 đệ công văn, đại nhân bảo: sắc thần gần đến nơi, bảo tra xem ngày nào Q. Trung đến Thăng long và tra xét soạn sửa 10 trạm ở 2 tuần..... Quốc trưởng hạ tuần tháng 8 từ 乂安 đi (28 tháng 8) về ngày 15/本月 (9) sẽ đến nơi

29 呈天朝勅使二位大人 (tháng 10) — 43b

Ng Huệ không ra nhận phong, chỉ sai con 光垂 ra Thăng long..

Có cho biết: 上月 (tháng 9) ngày 13 ra cửa quan, đợi nước tới đã 20 ngày. Tôi ở 乂安 đau không ra được, sai con là Quang thùy ra nhận... Mồng một tháng này (10) tiếp thư của đại nhân xá lỗi nói giấy giải rõ sự đau ở X. và hẹn sẽ ra Thăng long nhận phong.

30 Thư Quang Trung gửi (sắc sứ?) / xưng 小 — 45a.

ngày 3/本月 (tháng 10), tôi từ 乂安 phát hành. Mồng 9 đến 清華 địa đầu, ước chừng 17/10 đến 昇隆竜. Theo 时憲書 thì ngày 19 (tháng 10) là ngày 合年命. Vậy xin ngày ấy thụ phong.

Sau đó, 小家 谘 吴文楚 có trình nói sẽ cử hai bộ sứ tạ ơn và tuế cống cùng đi.

31 ~~Thư gửi cho~~ 呈天朝總督大老爺 . ngày 7/本月 (10) — 46a

nghe 吴文楚 báo rằng ngày 22/9, 大老爺 cùng hai sứ đến quán 嘉橘 đến bảo vật đều cho..

32(a) 稟天朝兩广總督嘉勇公福大人 (của bồi thần) — 47a

một đạo của 国長字扁 một đạo của 国長

xin miễn công 金人

33(b) Thư gửi cho Phúc. nói về chuyện sách sứ... (1789) — 49a

xưng 小月 (光平)

từ: ngày 20/7 本年 (1789) đã có 恭謝表 và 謝稟 gửi cho 林...

chuyển lên et sai 諒山 校目 黎伭詐, 黎光調 đợi mình ở cửa quan.. Ngày ấy từ 昇隆 về 乂安

ngày 13/8. tiếp khải của Thăng long lưu thần 潘文璘 và 阮文名 nói rằng ngày 26/7 林... đã tiếp bát nói Phúc đã được chỉ phong 阮 u làm 安南国王 và đã phái sứ mang sắc thư đi trước sang tuyên thị. Việc lễ xin hoãn đến 九月上弦 mở quan

34c Thư của Quang Trung gửi Phúc. về việc sách sứ sang. 51a.

nói: ~~" ng 27/本月 (thg 1789) từ 义安 phải về gấp 順化 (Phú~~

~~đi~~ Hạ tuần thg 8, từ 义安 ra Thg long, nhưng ng 26/8 nhận được tin có tàu bè ở ngoài kéo vào 下山, .. 日書兇容....

nên ng 27/本月 (8) lại từ 义安 phải đi Phú xuân. Vậy cần ủy con là 光垂, 武親臣 là 吳文楚, 文親臣 là 吳时任 tới 昇竜 đón... (thư này có lẽ Kỳ quỉ mà gửi thư sau).

35d. Thư Quang Trung gửi các quan Thanh 53a

Nói về sự đóng đô ở Nghệ an, nhưng yêu cầu sứ vào Phú xuân. Trái với thư trước, đây nói ng 28/8 từ 义安 đi Thg lg. để gặp sứ và mời sứ vào Phú xuân. Nhưng mới ngày sau đến 东城 thì bị cảm lạnh lại trở về 义安 điều trị, vậy sai con thay rước long-đình về Nghệ an rồi cùng đi Phú xuân...

36 稟呈 天朝太平府堂正林大人 (của Q Trg.) về việc sách sứ 55b.

Sáng 外, cũng nói như ở số 35: Ng 28/8 từ 义安 ra Thg long đón sứ. Gần đến 东城 bị cảm lạnh, trở về 义安. Hiện ở 义 thư 堂殿 chưi xong. Sai con ra Thg long thay đón sứ. Tới ~~về~~ gửi cùng về Phú xuân ~~trước~~

37a 皇勅使大人 (二道) 57b

Có nói đến việc năm sau sẽ thân hành đi Bắc kinh ~~Tg thai~~. Hình như quan Thanh đã trả lời các thư trên Kỳ chấp nhận sứ vào Phú xuân tuyên phong và ép Quang trg phải ra Thg long. Ng thư có: " ng 28/8 từ 义安 ra 昇竜 để đón sứ, nhưng đến 东城 bị bệnh, nên ở lại uống thuốc. Vậy sai con và thân thần ra đón long đình và sắc-sứ đến quán sông 富良. Tôi sẽ chữa bệnh, rồi ra gặp độ mất chừng 7/8 ngày, ước chừng 上弦 thg 10 sẽ đến nơi và hẹn ngày 24/(thg 10?) làm lễ.

38b. Ý cũng như thư trên - có nói lẽ đóng đô ở Nghệ an 59b

39b 呈天朝左江湯大人 (sau khi 光顯 mang ấn sắc về) 62b

xưng 新封安南国王 rồi sau xứng 小

Nói lẽ dời đô về Nghệ-an, việc hẹn mùa xuân sang năm sau (1790) mới khai ấn và tuyên sắc ở 义安 mà báo cho biết rằng sự chuyển độ cống vân sẽ chậm hơn trước

40 稟天朝两广總督嘉勇公福大人 63 b

nói đã tiếp thư Phúc khen lòng thành khi nhận phong và báo rằng thg 3 năm sau (1790) sẽ thân hành đi 北京.

Có nhắc đến sự khi 光顯 về đến 梧 được Phúc tiếp đãi đất hậu. Lại nói nay được ban 珊瑚朝珠一盘, 御用大荷包一對, 小荷包二對, vì vậy có 謝恩表文一道

41 呈天朝广西分巡左江兵備道總理边務湯大人 65 b

Xưng 小 Thư cảm ơn và tài đức công đức

Trong thư có nói sự này: Sau khi Tôn Sĩ Nghị bị thua, Quang-trung có viết ~~thư~~ biểu (có lẽ cầu hoà) nhưng lời có khí oán đối. 湯 đã bày cho nên sửa chữa lời, cho nên biết rằng 湯 đã 開以一條自新伏總 và 知大人自有補濟妙用処 và 即為提拔於中堂福公爺之前, 力主招懷.. rồi 准兄收表轉奏, nhân 家侄光顯代躬行礼..

Sau đó 總強一月, 欽奉御放敕書, 恩賜珠珍手串 ~~và~~ 並賜行价入覲天顏 ...大人又領命帶令陪住京. như vậy mà 封章上達, 即有真封之命... Rồi 中堂公派委成大人前往本国宣示, 已於十月之望告成大礼...

~~Để~~ cảm ơn sai làm bài ca 樂府..

42 a 稟天朝两广總督嘉勇公福大人 (二道) 68 a

Làm bài cảm ơn. nhưng việc như trong thư trên.

Có nói rõ: biểu tạ ơn (cho trân châu và nhận cho 光顯 tới chầu) viết ngày 26 tháng 6 gửi lên thì lập tức vua thanh phong cho làm quốc-vương .... cảm ơn và nhờ hai vị phong-sứ chuyển đạt [tờ bẩm này viết vào ~~thg~~ ~~10~~ hạ tuần thg 10 - 1789].

43 b Thư Qg Trung cảm ơn Phúc Khg An. 70 b

~~nói~~ cho biết rằng sau khi báo tin và sai sứ sg tuyên thị sự phong vương, Phúc lại sai 統管老爺 mang đồ mừng riêng: 宝物如意玉三柄, 及雄馬綵緞

Vậy sai làm bài tán và biểu ít thổ-nghi.

Lại nhắc đến sự sai 家侄阮光顯 và 家臣 黃道秀 恭賫請封謝恩儀物 thì bg lòng nhận ~~mà~~ ~~ai~~ 剩有效品荅献微儀, 比見奉璧还..

Cuối có bài tán dài và bài từ dùng điệu 滿庭芳

44 呈覆天朝兩广總督嘉勇公福大人 (thư của 光纘) 72b
nói đến cha trước được 聖恩寵從親王之列, nhưng 上年九月
đã mất, mà thg 10 được thư Phúc (có lẽ mừng) nhưng vì đã mắc
Kg được đọc. Cho nói đến 福 bây giờ đi đánh dẹp (có lẽ ở
西藏) thg 11 đã được 奉廷寄諭旨宣示辦理西藏
事宜 (Quang Trung được liệt vào hàng như thân vương, cho nên triều
đình Thanh báo các tin mừng trong nước). Trình 告哀, 請封
二道... (1793)..

45 咨呈天朝广东提督郭大人, 广西提督陈大人. (1793?) 74b
xưng 臣 (của Quang Toản) Lại nói đến cha mất vào thg 9
(nói dối) Có nói đến những "đặc ân" của vua Thanh trong năm qua.
硃批表文, 庭寄諭旨, 如意玉, 朝珠, 端陽
節賞各項恩賜 mà chưa tạ ơn.
thg 10. 諭旨并恩賞詩扇.
thg 11 庭諭寄旨二道並拉持納巴都尔稟帖一件.
再欽賞御用仍餅菓乾各一匣...
vậy sai bồi thần đem các tạ biểu tới cửa quan.
Nhắc lại sự trước đó 陪臣武永城上京瞻覲 được các ơn
này cấp áo.....

46 呈稟天朝統督覺羅吉大人 (1797?) 76a
Về việc ta đã nộp giặc bể cho Thanh, nên Thanh sai sứ đến khen.
Nói năm Gia Khánh thứ 2 (1797?) thg 7 đã tiếp thư chiêu hồi
nói chuyện 丁公雪 đã bắt 洋匪 giải tống. Được dụ khen, ban
如意玉, 山蠶錦紬, 玻璃, 磁器..; rồi phái 高篆道
態 và 廉州府正堂張 mang tới cửa quan. Đáng lẽ phải đi
tới 臨分臺 thân nghinh nhưng bị nhiều việc gấp, 邊蛮 đe
dọa, 齊桅 từ mùa hè đến nay cướp ở dọc bể. Nếu mà
sứ đến X 安 đợi thì sợ phải đợi lâu... Vậy xin sai 親臣.
阮嘉璠 tới cửa quan đợi sứ nhận lễ.

47a 昇竜留守咨呈天朝總理边務王大人 (二道) 78a
Về chuyện vua 乾隆 mất (1799)
Nói thg 3 năm ấy (1799) tiếp 2 đạo công văn chiêu hồi của 西指 và
một đạo 遺誥
Lại nói lệ cống 四年兩貢, lễ vật đã sẵn, và đã chọn
bồi thần định mùa thu năm ấy thì đi. Vậy gửi tờ nhập biểu
nhờ nhuận chắt

48b. Cũng việc cho các vị trên nói đến hai phái bộ tuế cống 79a
và tiến hương sắp đi...

49 呈天朝總督覔嗎吉大人

Nói ngày tháng 3 năm GK thứ 4 (1799) tiếp 西指 chiếu hỏi cho biết 乾隆 đã mất. Cuối tháng lại có 遺詔 đại: Đã xử cho thần dân để tang 27 ngày, .. vẫn thi đúng làm-ăn chọn thần thần đem nghi vật đi tiến hương... 80a

50 呈天朝總督覔嗎吉大人提督台大人 81a.

về việc đình chỉ sai sứ tiến hương và tuế cống.

Nói tháng 7 năm GK thứ 4 (1799) tiếp ~~[illegible]~~ công văn chiếu hỏi báo rằng tháng 6 có chỉ dụ đình chỉ sứ tiến hương vì tháng 9 đã mãn lăng rồi thì sứ đến bị chậm. Lại đình sứ tuế cống năm 庚申 (1800) vì có tang thì không có triều hạ.. vậy để đến 壬戌 (1802) sẽ tuế cống luôn [sau này ~~[illegible]~~ sứ bộ 壬戌 đi chưa đến 北京 thì Tây sơn đã bị mất, nên phải trở về].

51 呈天朝广西評理闡大人 82b

Nói ngày tháng 9 năm GK thứ 4 (1799) tiếp một đạo sắc dụ khen lời biểu văn tiến hương..... đệ biểu cảm tạ ~~82b~~

52 柬天朝欽使高簾道臺熊大人 83a

53 柬天朝欽使簾州府正堂張大人 83b

Hai bài đón sứ và tiễn lễ, làm vào năm 1797 (?) Xem bài 46

學飛文集

吳时伝 ~~(?)~~ 簽書平章學遜公遺草

时仕第二男 (tái giá 7 hồi đầu 皇黎一統志)

1. 傳神慶頌 (thủy 吳时仕)

có địa Con là 某 cúi đầu kính lạy, kính dâng lời này:

Tháng 2 năm trước, tôn đại-nhân (tỏ cha) thấy ở ngoài cửa bắc trấn thành (Lạng sơn) nổi trên sông cạnh thành một núi. Núi có suối. Nguồn suối ở trong động. Ngược dòng tìm động thì xuyên qua khoảng hỗn-độn mà thông đến động Tam-thanh 三青. Ngoài động có lỗ Thông-thiên 通天~~窟~~窒. Nước tụ ở trước suối lấy làm minh-đường 明堂; phát gai cắt cỏ, đào đắp thành vị trí cao thấp. Lấy bên cạnh làm nhà thờ để thờ Tam-giáo 三教. Ngoài đắp Nghĩa-đài 義臺, bên hữu đắp Thạch lương 石梁, bên hữu dựng Thưởng hồ đình 賞湖亭

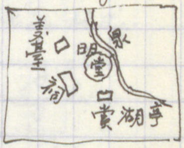

Trời và người góp công, ~~khéo lạ~~ thành nhiều cái khéo lạ.

Đặt tên là NHỊ THANH 二青. Có làm bài phú NHỊ-THANH

Ở giữa động, trèo lên mây bạc, lên trên một tầng, treo cao mầu thúy, cúi nhìn dòng biếc, ngửng thấy cao vời vợi. Bác già mà trèo lên, thấy ~~chỗ~~ có ý như một tòa. Liền bảo thợ khắc đá ở chỗ ấy làm tượng truyền thần.

Công ~~v~~iệc xong, Đại nhân mở hội mừng. Thần và người đều hay, Kinh và thổ cùng vui. Dân chung quanh động xin giữ hương lửa vạn năm.

Đại nhân đem chuyện ấy viết thư về nói rõ. Nhờ vậy các con được biết

Trộm nghĩ rằng: hình vốn ở tinh-thần. Tinh-thần sinh ở đạo. Đạo gốc ở <u>không</u>, thu nhóm ở <u>tĩnh</u>, sáng rõ ở <u>vạn-hữu</u> (muôn vật), biết ở <u>đại-minh</u> và <u>càn-hành</u> 知乎大冥共乾行. Tính mệnh và đạo giáo, là một chứ không chia hai. Hợp lại làm toàn thể, mà sau mà thần có thể truyền.

Trộm nghe rằng khi Đại nhân mới sinh, tiên-tổ mộng thấy một đạo-sĩ từ trong chùa ấp trao cho một quí-tử. Đó đạo cho hình. Sinh ra mà anh-hào, không học cái tục tầm thường, đọc lướt khắp vạn lưu 萬流, thông suốt trăm đường. Ra vào với Lão Thích, mà chiết trung lấy sáu

kinh. Đối với sự vật khôn mai khó dễ rảnh bận. Đối với người lành, kẻ không hiền, người không tốt đều lấy sự thuận mà ứng, sự thành mà đãi. Khi đã được nhận mình có lý thì bỏ qua không nhận mình có lí (?). Ấy vì vốn thể là nho, mà làm thì theo cả hai họ Thích Lão. Hiểu thấu cái vi diệu của hai họ ấy, mà không rời cái chính của đạo nho.

Trí và tính tự chủ, thì đủ giữ sự tĩnh. Nhìn biến hóa mà biết điềm hay dở. Đạo không có gì không thông suốt. Cho nên đức toàn mà thân không thiếu.

Đến như sông khe cảnh đẹp, từ khi gây dựng đến nay tạo hóa đùa người 斬人 mà giấu đi lâu ngày. Một mai, ~~tâm~~ thấy cảnh mà dựng đống-vụ, bày nghi-vệ để thờ ở đó, thì cái báo ứng lòng yêu non nước cũng là những phần đạt-nhân đều có. Ấy là có cái gì đãi thì sau sẽ phát thấy.

Mùa đông năm Đinh dậu (1777) Đại-nhân phụng chỉ đốc trấn Lạng-sơn. Năm ấy đói, dân ở các châu ~~nầy~~ bị điêu mòn. Đại-nhân ra sức khó nhọc mà tới cai trị, lấy chính sách thanh điềm không quấy mà vỗ về. Năm sau được mùa to. Lề sống trong các làng mạc đã êm. Ở trấn-thành ít việc. Thừa nhàn đi rong chơi xem xét. Núi sông vì đó mà ra vẻ đẹp. Núi sông ở Lạng sơn không có tiếng gì lạ. Từ trước, các quan coi đất nầy, lần lượt đón đưa nhau; thắng cảnh ở trước mắt, thế mà không biết. Bấy đến ngày nay mới tìm được. Há chẳng phải thần với đạo gặp nhau, đạo với trời thông nhau cho nên trời lồng-lộng dành cảnh nầy để cho, để làm kế nghìn vạn năm, chiếm xây dựng thành của riêng. Cùng với suối chảy đá dựng cùng nhau mãi mãi vô cùng. Thật là một nhân duyên lạ, một phúc quả lớn.

Con rất ~~được~~ ~~vui mừng~~ thích thú, vui mừng khôn xiết. Kính cẩn vái lạy mà làm bài tụng ~~nầy~~ sau:

維我大人　光笠降神　元氣太和　会于一身
圣贤之学　美理之文　心涵千古　道融一真
為世鉅仪　為朝名臣　上人簡注　寵遇日新
申酉之間　民食告艰　諒山边詛　拚安尤難
畴咨在位　熹堪良翰　大人於时　見為瑩官
僉議允叶　達于宸端

上日俞哉
綸音既降
旌節所臨
旣至鎮城
夏麥大熟
户外不闭
泽洽民夷
造化泄秘
天然一壹
爰始程工
旁建之祠
石賦垂憺
道体之全
端在斯人
傳藏而耆
感儀具貼
治民以寬
自天佑之
兒其謹頌

矦惟卿諧
閭轂乃推
日融雲洞。
敷政寬平
秋穀順成
道上顏行
慶叶人示
山溪獻奇
洞鑿何时。
位置西东
三教共宗
峭壁鑽空
胡不曰坚
泽衍雲玄
何萬以千。
心祐淵潛
律已以羨
萬福攸兼
希存牙鐵

七州之民
朝拜楓宸

分遺落將
流民还歸
於是鎮臺
五材矦倩
鱗宵金蟒
[illegible]始程石
岩磎瞰月
碩寬之地
刻為侍神
仰之弥高
乾坤悠久

事上以忠
至孝至慈
家世其昌

徃哉綏恢
夕發羹衝

智耘促耕
邑潤康寧
為之肅清，
萬彙咸熙
玉碧流池。
位置〃
涧流飛虹
上開一重
端坐其中。
凜乎其前
山崗不騫

待下以謙、
乃公乃庸、
国祿永露

2. 二青洞碑記 7a

Tiên quân tướng-công 先君 (cha) là Phật ra đời. Sinh ngày 20 tháng 9 năm Bính-ngọ đời Bảo thái (1726). Trước đó (載夙), bà Tổ tỉ mộng thấy phật chùa Đức lâm 德林 ở ấp nhà giáng sinh.

Năm Đinh dậu đời Cảnh hưng (1777) vâng mệnh ra đốc trấn Lạng sơn. Ngày 25 tháng 9 năm Canh tí (1780) mất ở chỗ làm quan.

Tiên quân tính thích non sông. Khi rảnh việc công, đi du-ngoạn thấy động này. Nhân có đá ở tại chỗ mà làm tượng truyền thần ở chỗ lõm vào vách đá trên rất cao, chỗ Ban chiều ban sáng (夕晝) tới chơi, như có ý (từ trên) cúi nhìn trần-hoàn.

Sáu ngày trước lúc mất, có việc quan ở cửa Nam-quan. Khi đi về, có lên động, ngủ một tối. Sau khi về doanh, thì đóng cửa không tiếp khách, mà nói: « Ta sắp mất đây ». Mời vị tăng ở chùa Nhị-thanh đến tụng

kinh ĐẠI-pháp-hoa 大法華 trong ba ngày đêm. Người hầu có mang thuốc mời uống, thì vẫy xua mà bảo rằng không ốm đau gì. Đến đêm thứ ba, mà vị sư tụng kinh, lúc ngày Kỉ-hợi 己亥(*), sao sáng ngời gió mát thổi ngoài trời. Người hầu đứng vòng chung quanh trướng, nghe biền quân kêu mấy tiếng "hống-hống". Có người đem chuyện nhà hỏi thì không đáp. Bấy giờ hỏi giờ khắc cầm canh, mỗi lúc hết khắc (漏下) thì bảo truyền thẩm vào báo-cáo. Đến giờ Hợi thì không hỏi nữa. Bèn mất (gia phả = 十五)

Trong đêm ấy, ánh hồng quanh quẩn trong động đến canh năm mới tan. Ngày hôm sau, trong ~~một~~ ao Nhất bích 一碧池 (?) (hoặc trong một ao xanh?), không gió mà tự có sóng, rắn (蛟蛟) hiện ra. Ở trên hồ có ~~buộc~~ thuyền mới buộc, mà thuyền trôi từ đình Duyệt-quân 閱軍亭 vào ~~hang~~ lỗ Thông thiên 通天竅. Trong và ngoài động có nghe tiếng như có người ngựa đi; [đàn] đàn thổi sáo. Như vậy trong ba bốn đêm

Đến ngày Quí-mão ( ) tin cáo phó đến Kinh. Bấy giờ con trai đầu mỗ [Thời-nhậm] vâng mệnh từ trấn Bắc Thái 北太 về chầu. Được tin xin đi tới thành (Lạng-sơn) chạy tang.

Được Đại-đức (Chúa Trịnh) thương xót biền-quân ở biên thùy lâu ngày, ban cho một trăm quan tiền để làm hồi-trang. Lại bằng lòng sai các cơ hiệu quan binh Hậu dực 後翊, Trung-uy 中威, Tiền hùng 前雄, Hậu hùng 後雄, Trung thủy 中水 sung việc hộ vệ.

Liền hôm ấy, tôi và hai em là mỗ (có lẽ 时珖, 时儆), qua sông Nhị bôn tang. Ngày (Mậu tuất ( ) tháng 10 qua ải Chi-lăng vào Lạng-sơn. Thấy trong rừng mưa như khóc (泣雨). Người địa-phương nói rằng đó là sự dị-biến sau khi biền quân mất. Ngày Canh-tuất ( ) tới doanh Lộc-mã 祿馬, ôm quan tài mà khóc ra máu. Chạy lên thăm động Nhị-thanh, chiêm

vọng tượng để lại, thấy phong tư cốt cách ~~ta~~y như ngày thường, dắc tôi lên đồng. Tay tôi run không dám trèo. Bồi hồi chạy vạy, khóc ngã xuống đất.

vọng tượng để lại, thấy phong tư cốt cách ~~ta~~ y như ngày thường, dắc tôi lên đồng. Tay tôi run không dám treo. Bồi hồi chạy vạy, khóc ngã xuống đất.